

Asia

Perusmuistio: Euroopan komission tiedonanto EU:n digitaalisen rahoituksen strategiasta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 24.9.2020 tiedonannon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle EU:n digitaalisen rahoituksen strategiasta (COM(2020) 591 final, (*digitaalisen rahoituksen strategia tai strategia*). Strategiassa komissio esittelee digitaalisen rahoituksen tavoitteet ja painopisteet Euroopassa digitaalisen siirtymän edistämiseksi vuoteen 2024 mennessä.

Suomen kanta

Suomi kannattaa digitaalisen rahoituksen strategiaan sisältyviä tavoitteita, jotka edistävät rahoitusmarkkinoiden palvelutarjonnan monipuolistumista ja uusien toimijoiden pääsyä rahoitusmarkkinoille sekä lisäävät uusien edistyksellisten rahoituspalveluiden saatavuutta yrityksille ja kuluttajille. Kilpailun lisääntyminen edistää myös perinteisen rahoituspalvelusektorin kannusteita uudistua sekä mahdollistaa uusien liiketoimintamallien syntymisen. Suomi pitää tärkeänä, että unioni on tulevaisuuteen katsovilla toimenpiteillä edelläkävijänä mahdollistamassa liiketoimintamallien kehittymistä myös rahoitusmarkkinatoimialalla. Näin myös digitaalisen rahoituksen strategiaan sisältyvään komission tavoitteenasetteluun sekä suunnitelmiin aiotuista konkreettisista toimista voidaan suhtautua myönteisesti.

Suomi kannattaa digitaalisen rahoituksen strategian yhteydessä julkilausuttua yleistä sääntelytavoitetta, jonka lähtökohtana on säännellä samankaltaisia toimintoja niiden luonteen edellyttämällä tavalla eli ”sama riski, sama toiminta, samat säännöt” -periaatteen mukaisesti. Suomi kiinnittää huomiota kuitenkin tarpeeseen arvioida uusia toimijoita ja aiemmasta poikkeavia liiketoimintamalleja toisaalta suhteellisuusperiaatteen mukaisesti, mutta myös niiden luonteen ja merkittävyyden mukaan ottaen huomioon sen, että niihin sisältyvät riskit ovat uudenlaisia. Toisaalta uusiin teknologioihin ja liiketoimintamalleihin sisältyy mahdollisuus kehittää eurooppalaista rahoitusmarkkinaa avoimessa vuoropuhelussa toimialan ja valvontaviranomaisten välillä. Koska rahoituspalveluala lähtökohtaisesti pohjautuu yleiseen luottamukseen markkinoiden vakaata toimintaa kohtaan, tulee Suomen näkemyksen mukaan erityisesti tietosuojan, kyberturvan, asiakkaansuojan, rahoitusvakauden ja sijoittajansuojan pysyä jatkossakin korkealla tasolla myös uusia palveluja tarjottaessa.

Eräillä strategiaan liittyvillä toimenpide-ehdotuksilla ja tavoitteilla on jäljempänä ilmenevin tavoin liityntöjä rahoitusmarkkina-alan ulkopuolisiin aloihin. Tällaisia ovat esimerkiksi unionin digitalisaatiopolitiikkaa koskettavat teemat, johon puolestaan strategiassa liittyvät erilaiset dataan ja datan käyttöön liittyvät kysymykset. Kuten valtioneuvoston selvityksessä Komission tiedonanto Euroopan digitaalisesta tulevaisuudesta, komission tiedonanto Euroopan datastrategiasta ja komission valkoinen kirja tekoälystä (E 24/2020 vp), myös digitaalisen rahoituksen strategian osalta Suomi hallitusohjelman mukaisesti kannattaa EU:n digitalisaatiopolitiikkaa. Suomi siten edistää digitaalisia sisämarkkinoita ja unionin kilpailukykyä sekä kannattaa myös nyt käsiteltävän strategian osalta innovaatiomyönteisen sääntely-ympäristön laatimista rahoitusmarkkinatoimialalle. Digitaalisen siirtymän edellytysten luominen on unionin kestävä kasvun ja kilpailukykyyn mahdollistaja myös rahoituspalvelutoimialalla.

Suomi kannattaa digitaalisten identiteettien yhteentoimivan ja rajat ylittävän lainsäädäntökehityksen tarpeellisuuden ja käytettävyyden selvittämistä rahoituspalveluissa. Sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla annetun EU-asetuksen tarkoitus on lisätä luottamusta sähköisten transaktioiden ja liiketoimien tekemiseen sisämarkkinoilla. Erityisesti rahoitusmarkkinoilla luottamus on oleellinen tekijä. Suomi pitää eIDAS-asetuksen ja digitaalisten identiteettien uudelleenarviointia tärkeänä ja kannattaa pyrkimystä edistää entistä paremmin jäsenvaltioiden rajat ylittävää sähköistä asiointia ja liiketoimintaa. Rahoituspalvelualalla ja nyt digitaalisen rahoituksen strategian toimeenpanossa Suomi pitää tärkeänä digitaalisten identiteettien tosiasiallista toimivuutta ja käytettävyyttä, jotta rajat ylittävä sähköinen asiointi ja liiketoiminta olisi mahdollista. Lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevasta lainsäädännöstä johtuvat asiakkaantunnistamiseen liittyvät velvoitteet on tarpeen huomioida teknisiin käyttöliittymiin liittyviä valintoja tehtäessä.

Edellä lausuttu huomioden Suomi suhtautuu myös digitaalisen rahoituksen yhteydessä myönteisesti ajatukseen selvittää yhteistä eurooppalaista digitaalista henkilöllisyyttä. Suomi toteaa kuitenkin, että sen tulisi ainoastaan täydentää kansallisia identiteetinhallinnan menetelmiä ja ottaa huomioon erilaiset nykyisin käytössä olevat kansalliset väestötieto- ja tunnistusjärjestelmät sekä niihin tehdyt investoinnit ja kansalliset markkinapiirteet. Suomi katsoo, että rahoitustoimialalla käytössä olevat ratkaisut, kuten identiteetin hallinta ja esimerkiksi maksujen vahvistaminen samalla teknisellä ratkaisulla tulisi olla mahdollista jatkossakin. Lisäksi olisi tarpeen selvittää miten eri jäsenmaiden kansallisten identiteettihallinta- ja tunnistusjärjestelmien yhteistoimivuutta voitaisiin paremmin edistää rajat ylittävästi.

Suomi kannattaa unionin datastrategian jalkauttamista rahoituspalvelutoimialalle dataan perustuvien liiketoimintamallien luomiseksi. Suomi pitää tärkeänä, että datan saatavuutta, hyödyntämistä ja yhteentoimivuutta lisättäisiin myös rahoituspalveluissa ottaen kuitenkin huomioon muissa rahoitusmarkkinahankkeissa vahvistetut Suomen kannat, joiden mukaan unionin oikeudellisten instrumenttien tulee olla tasapainossa rahoitusmarkkinoilla tarpeellisen teknologia-neutraliteetin, rahoituspalveluissa ja niiden ulkopuolella syntyvän datan paremman hyödyntämisen, korkean tietoturvan tason ja rahoituspalvelujen käyttäjien oikeuksien suhteen. Datastrategisten tavoitteiden osalta Suomi kiinnittää huomiota niin sanotun asiakasdatan laajemman hyödyntämisen osalta tarpeeseen varmistua datan hyödyntämisen tasapuolisista ja vastavuoroisista edellytyksistä niin finanssialan toimijoiden kuin finanssialan ulkopuolisten toimijoiden välillä. Sääntelykehityksen tulisi tältä osin tarpeellisessa määrin mahdollistaa myös datan jakamisen sopimusperusteisesti toimijoiden kesken. Finanssialan asiakasdatan luonne

huomioiden, on kuitenkin erityisen tärkeää, että datatalouden sääntelyssä noudatetaan korkeita tietosuojaa ja asiakkaansuojaa liittyviä vaatimuksia.

Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti strategiaan sisältyviin tavoitteisiin ottaa laajemmin rahoitustoimialalla käyttöön niin sanottu EU-toimilupapassi, mikä edesauttaisi sisämarkkinoiden eriytymisen ehkäisemiseen liittyvien toimien tavoitteita. Suomi toteaa kuitenkin, että niin sanottujen reunavaltioiden osalta, joihin usein tarjotaan erilaisia rahoituspalveluja sivuliikkeen välityksellä tai palvelujen vapaan tarjonnan oikeuden nojalla suoraan sivuliikettä perustamatta, on tarpeen nimenomaisesti varmistua siitä, että sellaisten jäsenvaltioiden rahoitusmarkkinoiden valvontaviranomaisten mahdollisuudet hoitaa asianmukaisesti niille laissa säädetyt tehtävät turvataan. Erityisesti Suomi pitää tärkeänä, että valvontaviranomaisilla on oikeus saada valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot myös silloin, kun palveluja tarjotaan rajan ylitse.

Pääasiallinen sisältö

Strategiassa Euroopan komissio esittää ylätasoin linjanvedot siitä, miten Eurooppa voi tukea ja edistää rahoituksen välityksen digitalisoitumista lähivuosina ja samalla säännellä muutosprosessista johtuvia erilaisia riskejä. Strategiassa esitetään neljä tavoitetta: digitaalisten sisämarkkinoiden pirstoutumisen vähentäminen, EU:n sääntelykehiksen mukauttaminen digitaalisuutta edistäväksi, tietopohjaisen rahoituksen välityksen edistäminen ja digitaalisten muutosprosessien haasteisiin ja riskeihin vastaaminen, mukaan lukien rahoitusjärjestelmän digitaalisen toimintakyvyn parantaminen.

Komissio katsoo edellä mainittujen digitaalisen rahoituksen strategiaan lukeutuvien tavoitteiden toimeenpanon luovan mahdollisuuksia kehittää parempia rahoitustuotteita kuluttajille ja myös henkilöille, joilla ei tällä hetkellä ole mahdollisuutta saada heidän tarvitsemiaan rahoituspalveluja. Digitaalisen rahoituksen kanavien käyttöönotto avaa myös uusia tapoja ohjata rahoitusta unionissa toimiville yrityksille. Lisäksi strategian toimenpiteet tukisivat komission mukaan Euroopan talouden elvytysstrategiaa ja laajempaa talouden muutosta. EU:n digitaalisen muutoksen tukeminen on komission ensisijainen tavoite, kuten komissio totesi aiemmin tänä vuonna¹, ja mitä se painotti äskettäin elpymissuunnitelman² yhteydessä.

Strategiassa kiinnitetään huomiota siihen, että talouden digitaalinen muutos on muuttanut myös rahoituspalvelualan innovointia eli uusien palveluiden ja palvelukonseptien luomista sekä luonut täysin uusia liiketoimintamalleja ja rahoituspalveluiden arvoketjuja. Erityisesti on huomattava, että datasta on tulossa tietoteknisen infrastruktuurin ohella innovoinnin keskeinen voimavara, mikä sinällään korostaa horisontaalisen toimialarajat ylittävän koordinaation tarpeellisuutta.

Innovaatiot ovat yhä useammin luonteeltaan digitaalisia kehitysaskelaita, mikä helpottaa yritysten kasvua ja toiminnan tehostamista eri tavoin. Innovaatiot koskevat entistä useammin uusia tuotteita, prosesseja tai liiketoimintamalleja, joissa käytetään digitaalisia teknologioita. Tietotekniset järjestelmät eivät ole enää pelkkiä tukitoimintoja, vaan yhdessä asianmukaisen ohjelmiston kanssa niistä on tullut monissa yrityksissä liiketoimien ydintä. Tämä johtuu komission mukaan siitä, että digitalisaatio tarjoaa merkittäviä uusia mahdollisuuksia: digitaaliset verkot ja tietopalvelut lisäävät yleisesti

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Euroopan digitaalista tulevaisuutta rakentamassa” (COM(2020) 67 final, 19.2.2020).

² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Euroopan h-hetki: korjaamalla ja kehittämällä parempaa seuraavalle sukupolvelle” (COM(2020) 456 final).

mittakaavaetuja, jolloin entistä laadukkaampia palveluja saadaan edullisemmin aiempaa laajemman asiakaskunnan tarpeita tyydyttämään.

Viime vuosille on ollut tyypillistä, että palveluiden kehitys nopeutuu ja ne perustuvat entistä enemmän avoimuuteen ja yhteistyöhön. Digitaalisia teknologioita ja sovelluksia rakennetaan yhä useammin modulaarisesti, ja ne ovat toisiinsa yhteydessä sovellusliittymien (API) kautta. Niiden ansiosta palveluja voidaan yksilöidä aiempaa paremmin asiakkaan tarpeiden mukaan.

Koska digitaalinen rahoitus sujuvoittaisi rajat ylittävää toimintaa sisämarkkinoilla, sillä on myös mahdollisuuksia edistää rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä pankkiunionissa ja pääomamarkkinaunionissa ja siten vahvistaa Euroopan talous- ja rahaliittoa. Komissio katsoo, että vahva, elinvoimainen eurooppalainen ja digitaalisissa teknologioissa edistykseellinen rahoituspalvelusektori edistäisi Euroopan kykyä vahvistaa strategista riippumattomuutta myös rahoituspalvelujen alalla. Toimet myös vahvistaisivat unionin kykyä säännellä ja valvoa rahoitusjärjestelmää Euroopan rahoitusvakauden turvaamiseksi.

Rahoituspalvelualan digitaalisen muutoksen neljä painopistealuetta keskisine toimineen

Ensimmäisenä painopisteenä komission strategiassa on puuttua rahoituspalvelujen digitaalisten sisämarkkinoiden nykyiseen hajanaisuuteen, jotta eurooppalaiset kuluttajat voivat saada rajat ylittäviä palveluja ja eurooppalaiset rahoitusalan yritykset laajentaa toimintaansa sisämarkkinoilla. Markkinoiden laajentaminen rajojen yli helpottaisi tällaisten palvelujen kehittämiseen tarvittavan rahoituksen keräämistä. Näin myös kuluttajat pääsevät käyttämään aidosti rajat ylittäviä palveluja. Toimintaansa laajentavat yritykset pystyvät ehkä myös tarjoamaan kyseisiä palveluja aiempaa edullisemmin ja laadukkaammin.

Edellä mainitun tavoitteen edistämiseksi komissio katsoo, että digitaalisten identiteettien yhteentoimivan käytön mahdollistaminen EU:n laajuisesti on tarpeen. Komission mukaan EU:n olisi ehdotettava vuoteen 2024 mennessä lainsäädäntötoimia, mikä mahdollistaisi yhteentoimivien digitaalista identiteettiä koskevien ratkaisujen käyttöönoton. Tämän kehikon pitäisi perustua aiempaa yhdenmukaistetuimpiin rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskeviin sääntöihin sekä sähköistä tunnistamista ja sähköisiin transaktioihin liittyviä luottamuspalveluja koskevaan tarkistettuun kehykseen (*eIDAS-asetus*)³.

Toiseksi osana uutta rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevaa kehystä varten annettavia tulevia lainsäädäntöehdotuksia komissio aikoo määrittää tarkemmin ja yhdenmukaistaa entisestään asiakkaan tuntemisvelvollisuuteen liittyviä vaatimuksia. Näin voidaan helpottaa innovatiivisten teknologioiden käyttöä ja luoda mahdollisuudet saumattomaan rajat ylittävään toimintaan. Eri jäsenvaltioissa ei näin ollen tarvitse soveltaa eri prosesseja tai noudattaa lisävaatimuksia. Tämä helpottaa asiakkaiden tunnistamista ja heidän valtuustietojensa tarkistamista ja samalla varmistetaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevan riskiperusteisen lähestymistavan noudattaminen kaikilta osin.

Vuoteen 2024 mennessä kaikilla toimialoilla, joilla on mahdollisuudet digitaaliseen rahoituksen hyödyntämiseen, on määrä soveltaa EU:n laajuisen toimiluvan periaatetta

³ Asetus (EU) N:o 910/2014 sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 73–114).

(niin sanottu *EU-toimilupapassi*) ja luvan myöntämistä keskitetyssä yhteyspisteessä (*kansallinen toimivaltainen viranomainen*). Yritysten pitäisi voida hyötyä muun muassa innovoinnin edistäjien eurooppalaisen foorumin (*European Forum of Innovation Facilitators, EFIF*) jäsenenä toimivien kansallisten innovoinnin edistäjien (valvojen innovatiivisia toimijoita neuvovat yksiköt) kanssa tehtävästä yhteistyöstä, mutta myös uudesta EU:n digitaalisen rahoituksen alustasta. Komission on tarkoitus perustaa digitaalisen rahoituksen alusta helpottamaan yksityisen ja julkisen sektorin välistä yhteistyötä. Alustaa ylläpidetään yhteistyössä EFIF:n kanssa.

Sisämarkkinoiden pitkäaikaisen periaatteen mukaan kuluttajilla ja yrityksillä pitäisi olla saatavillaan aidosti rajat ylittäviä palveluja, joita toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneet ja sen valvonnan piiriin kuuluvat yritykset tarjoavat yhteisesti sovittujen sääntöjen mukaisesti. Kaikkien tällaisten palvelujen tarjoamisen jäljellä olevien esteiden pitäisi olla erityisen matalia digitaalisissa palveluissa. Komissio on muuttamassa sääntelykehystä, jotta mahdollisuus EU:n laajuiseen toimilupaan voidaan ottaa käyttöön digitaalisen rahoituksen kannalta keskeisillä rahoituspalvelualueilla.

Ensimmäiseen painopisteeseen liittyvinä keskeisinä toimina komissio korostaa seuraavia:

- Komissio ehdottaa vuonna 2021 osana rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevaa laajempaa aloitetta asiakassuhteen aloittamista koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista. Se perustuu tulevaan eIDAS-asetuksen arviointiin, ja tavoitteena on panna täytäntöön digitaalisten identiteettien yhteentoimiva rajatylittävä kehys.
- Komissio aikoo selvittää tarvetta ottaa käyttöön luvan myöntämistä ja EU:n laajuista toimilupaa koskevia yhdenmukaistettuja lisäjärjestelmiä, tehdä yhteistyötä Euroopan valvontaviranomaisten kanssa EFIF-foorumin vahvistamiseksi ja perustaa EU:n digitaalisen rahoituksen alustanyksityisten ja julkisten sidosryhmien yhteistyön edistämiseksi.

Toisena painopisteenä strategiassa on varmistaa, että EU:n sääntelykehyksellä helpotetaan digitaalista innovointia kuluttajien eduksi ja markkinoiden tehokkuuden edistämiseksi. Komissio katsoo, että esimerkiksi hajautettuun tilinpitoon perustuvien teknologioiden (*DLT*) tai tekoälyyn perustuvilla tai niitä hyödyntävillä innovaatiolla voidaan mahdollisesti parantaa kuluttajien ja yritysten rahoituspalvelujen saavutettavuutta, laatua ja tarjontaa. Entistä laajemmat, nopeammat ja avoimemmat sekä entistä enemmän yhteistyöhön perustuvat innovaatiokyklit edellyttävät, että EU:n rahoituspalvelujen lainsäädäntöä ja valvontakäytäntöjä tarkistetaan ja mukautetaan säännöllisesti. Näin voidaan varmistaa, että niillä tuetaan digitaalista innovointia ja että ne ovat edelleen tarkoituksenmukaisia ja merkityksellisiä markkinoiden kehittyvissä toimintaympäristöissä.

EU:n sääntelykehysten mukauttaminen digitaalisen innovoinnin edistämiseksi onkin komission prioriteettilistalla selvänä tavoitteena. Digitaalisen rahoituksen strategian tarkoituksena on varmistaa, että rahoituspalveluja koskeva EU:n sääntelykehys soveltuu digiajalle nyt ja tulevaisuudessa. Siihen kuuluu innovatiivisten teknologioiden käytön edistäminen ja kehysten saattaminen yhteensopivaksi ohjelmistojen tuotannossa ja käyttöönnotossa noudatettavien hyvien käytäntöjen kanssa.

Komissio katsoo, että virtuaalivaroja koskevien EU:n markkinoiden mahdollistaminen on tarpeen, jotta tulevaisuuden haasteisiin voidaan riittävällä tavalla vastata myös unionin toimenpiteillä. Komission mukaan EU:n olisi vuoteen 2024 mennessä toteutettava

kattava kehys, joka mahdollistaa DLT-teknologian ja virtuaalivarojen käyttöönoton rahoitusosalalla. Komission mukaan virtuaalivarat ja niihin liittyvät lohkokeitjut voivat luoda rahoitusosalalle merkittäviä mahdollisuuksia: mahdollisesti edullisia ja nopeita maksuja, erityisesti rajatylittävissä ja kansainvälisissä maksutapahtumissa, uusia rahoitusmahdollisuuksia pk-yrityksille ja entistä tehokkaampia pääomamarkkinoita. Niihin liittyy kuitenkin myös riskejä, ja siksi niitä pitäisi säännellä ja valvoa asianmukaisesti. Tavoitteen mukaisesti komissio esitteli osana digitaalisen rahoituksen pakettiaan lainsäädäntöehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kryptovarojen markkinoista ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta (COM(2020) 593) sekä ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkinainfrastruktuurien pilottijärjestelmästä (COM(2020) 594).

Edellä mainitun nimenomaisen uuden lainsäädäntöehdotuksen lisäksi komissio aikoo harkita myös rahoituslaitosten hallussa olevien virtuaalivarojen vakavaraisuussääntöjen päivittämistä Baselin komitean meneillään olevan työn pohjalta.

Painopisteen keskeisinä toimina komissio mainitsee:

- digitaalisen rahoituksen paketin yhteydessä annetun uuden EU:n lainsäädäntökehityksen, joka koskee virtuaalivaroja myös muita sähköisessä muodossa olevia virtuaalisia rahakkeita, joiden arvo perustuu rahoitusvaroihin (tunnetaan myös nimellä *stablecoin*) ja hyödykerahakkeita.
- säännölliset arvioinnit, joiden avulla varmistetaan, että sääntelyyn liittyvät esteet, joita rahoituspalveluja koskevasta lainsäädännöstä mahdollisesti aiheutuu innovoinnille, poistetaan.

Kolmantena painopisteenä on luoda datavetoisen innovoinnin edistämiseksi eurooppalainen rahoitusdata-avaruus, joka perustuu Euroopan datastrategiaan⁴ ja jolla edistetään datan saatavuutta ja datan yhteiskäyttöä rahoitusosalalla. EU on ollut ensimmäisenä aloittamassa maksutilejä koskevan datan yhteiskäyttöä osana tarkistettua maksupalveludirektiiviä. Lisätoimenpiteet, joilla edistetään datan yhteiskäyttöä sekä toimialojen keskinäistä ja sisäistä avoimuutta tietosuojaja- ja kilpailusääntöjen mukaisesti, auttavat rahoitusalaa hyödyntämään datan hyödyntämiseen pohjautuvaa kehityspotentiaalia täysimääräisesti. Tämä kannustaa luomaan innovatiivisia tuotteita kuluttajille ja yrityksille ja tukee laajempia poliittisia tavoitteita, kuten datan sisämarkkinoiden luomista.

Komissio katsoo, että kaikkien rahoitusmarkkinasääntelyn piiriin kuuluvien rahoitustoimintaan liittyvien tietojen reaaliaikaisen digitaalisen saatavuuden helpottaminen on oleellinen tavoite. Komission mukaan EU:n rahoituspalveluja koskevan lainsäädännön nojalla julkisesti ilmoitettavat tiedot olisi vuoteen 2024 mennessä julkistettava koneella luettavissa vakioimuodoissa. Osana pääomamarkkinoiden toimintasuunnitelmaansa komissio paneekin täytäntöön EU:n infrastruktuurin, jolla helpotetaan kaikkien pääomamarkkinoiden kannalta merkityksellisten julkisesti saatavilla olevien julkaisujen saatavuutta.

EU aikoo vuoteen 2024 mennessä luoda edellytykset, jotka mahdollistavat sen, että säännellyt yritykset voivat käyttää innovatiivisia teknologioita

⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, Euroopan datastrategia (COM(2020) 66 final, 19.2.2020).

raportointivelvollisuuksien täyttämässä ja että niitä voidaan käyttää myös viranomaisvalvonnassa. Sen pitäisi myös edistää datan yhteiskäyttöä valvontaviranomaisten kesken.

Lisäksi EU:lla pitäisi olla vuoteen 2024 mennessä käytössä avoimen rahoituksen kehys EU:n datastrategian, tulevan data-asetuksen ja digitaalisista palveluista annetun asetuksen mukaisesti. Sitä koordinoidaan maksupalveludirektiivin arvioinnissa. Komission mukaan tarkistetulla maksupalveludirektiivillä edistettiin merkittävästi sitä, että pankit ja kolmansia osapuolia olevat palveluntarjoajat voivat jakaa ja käyttää asiakkaiden sallimia tietoja uusien palvelujen luomista varten. Komissio aikoo aloittaa maksupalveludirektiivin arvioinnin vuonna 2021, jonka yhteydessä on määrä arvioida myös direktiivin soveltamisala. Vähittäismaksamiseen liittyvistä komission toimista on laadittu erillinen selonteko (E 134/2020 vp).

Painopisteen keskeisinä toimina komissio listaa:

- EU:n lainsäädännön tarkistamisen sen varmistamiseksi, että julkistettavat tiedot ovat saatavilla koneella luettavissa vakimuodoissa, ja luo EU:n rahoittaman infrastruktuurin julkistamista varten.
- uuden lainsäädäntöehdotuksen uudesta avoimen rahoituksen kehuksesta vuoden 2022 puoliväliin mennessä.

Strategian **neljäntenä painopisteenä** on puuttua digitaaliseen muutokseen liittyviin uusiin haasteisiin ja riskeihin. Rahoituspalveluja siirretään digitaalisiin toimintaympäristöihin, joiden ekosysteemit ovat hajanaisia. Tämän vuoksi erilaiset uudet digitaalisten palvelujen tarjoajat joutuvat osittain rahoitussääntelyn ja -valvonnan ulkopuolelle. Digitaalisen rahoituksen ominaispiirteiden vuoksi voimassa olevilla sääntely- ja valvontakehyksillä voi siksi olla aiempaa hankalampaa suojata rahoitusvakautta ja huolehtia kuluttajansuojasta, markkinoiden yhtenäisyydestä, oikeudenmukaisesta kilpailusta ja toimintavarmuudesta. Näihin riskeihin on komission mukaan puututtava, jotta voidaan varmistaa, että digitaalisella rahoituksella voidaan tarjota kuluttajille ja yrityksille aiempaa parempia rahoitustuotteita. Komissio kiinnittää siksi erityistä huomiota periaatteeseen, jonka mukaan samanlaiseen ja riskeiltään samankaltaiseen toimintaan sovelletaan samoja sääntöjä, etenkin, jotta voidaan varmistaa nykyisten rahoitusalaalla toimivien yritysten ja uusien markkinatoimijoiden tasapuoliset toimintaedellytykset.

Tältä osin sääntelyä ja valvontaa on komission mukaan määrä mukauttaa vuoteen 2024 mennessä siten, että uusi rahoitusekosysteemi vastaa tulevaisuuden vaatimukseen. Tämä koskee myös perinteisiä sääntelyyn piiriin kuuluvia finanssialan yrityksiä sekä teknologia-alan palveluntarjoajia eli aiemmin sääntelemättömiä toimijoita.

Rahoituspalvelujen piiriin tulee jatkuvasti enemmän – niin isoja kuin pieniä – teknologiayrityksiä joko suoraan tai epäsuorasti. Monet teknologian palveluntarjoajat tarjoavat nyt maksuja ja niihin liittyviä palveluja. Suuret teknologiayritykset toimivat usein välittäjinä yhdistämällä useita palveluja ja tuotteita niihin liittyviin rahoituspalveluihin, kuten maksuihin, rahoitukseen tai vakuuttamiseen. Niistä tulee siten rahoituspalvelujen markkinapaikkoja tai alustoja. Nämä yritykset voivat laajentaa rahoituspalveluja nopeasti suuressa käyttäjäkunnassaan ja muuttaa markkinarakenteita perinpohjaisesti, mikä voi vaikuttaa joskus haitallisesti kilpailuun. Suuret teknologiayritykset tarjoavat myös useita digitaalisen teknologian ratkaisuja, joita

käytetään rahoituspalvelujen tarjonnassa, muun muassa rahoituslalle soveltuvia laitteistoja, ohjelmistoja ja pilvipohjaisia palveluja.

Keskeisenä toimenä tältä osin komissio ehdottaa:

- vuoden 2022 puoliväliin mennessä voimassa olevaan rahoituspalveluja koskevaan lainsäädäntökehykseen tarvittavia muutoksia ja täsmennyksiä kuluttajansuoja- ja vakavaraisuussääntöjen osalta, jotta voidaan suojata digitaalisen rahoituksen loppukäyttäjää, turvata rahoitusvakausta, suojata EU:n rahoitusalan yhtenäisyyttä ja varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Komission digitaalisen rahoituksen strategia on luonteeltaan tiedonanto.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kyseessä on komission tiedonanto, minkä johdosta myöhemmin mahdollisesti annettavat lainsäädäntöehdotukset käsitellään niiden edellyttämässä menettelyssä. Lähtökohtaisesti rahoituspalveluihin liittyvistä hankkeista Euroopan parlamentissa vastaa talous- ja rahoasioiden valiokunta (ECON).

Kansallinen valmistelu

EU-10 rahoituspalvelut ja pääomaliikkeet -jaosto, kirjallinen menettely 11.–13.11.2020.

Eduskuntakäsittely

Keskeinen rahoitusalan uusiin teknologioihin ja siten myös rahoituspalvelujen digitalisaatioon liittyvä edellisen komission kaudella annettu valtioneuvoston selvitys: Euroopan komission tiedonanto — FinTech-toimintasuunnitelma Euroopan rahoitusalan kilpailukyvyyn ja innovatiivisuuden parantamiseksi (E 25/2018 vp).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön tullaan arvioimaan myöhemmin mahdollisten lainsäädäntöehdotusten tultua annetuiksi.

Taloudelliset vaikutukset

Komission tiedonantoon liittyvien tulevien toimien taloudellisia ja muita vaikutuksia voidaan arvioida vasta, kun konkreettiset ehdotukset on annettu. Toimintasuunnitelman mukaisten lainsäädäntöehdotusten yhteydessä arvioidaan tarkemmin niiden vaikutuksia. Samoin niiden vaikutuksia kansalliseen budjettiin.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission tiedonanto EU:n digitaalisen rahoituksen strategiasta COM(2020) 591 final, 11048/20, EF 223, ECOFIN 835.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/RMO, Miki Kuusinen, finanssineuvos, etunimi.sukunimi@vm.fi, puhelin 02955 30339

EUTORI-tunnus

EU/2020/1432

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
